

**Kenniscentrum
Vitaliteit En Eigen Regie
Hogeschool Leiden**

*Verlag van de visitatie
16 december 2019*

Colofon

Instelling en onderzoekseenheid

Hogeschool Leiden
Zernikedreef 11
2333 CK Leiden

Onderzoekseenheid: Kenniscentrum Vitaliteit En Eigen Regie
Locatie: Zernikedreef 11

Visitatiecommissie

Raoul van Aalst, voorzitter
Sandra Beurskens, deskundige
Laurien Hakvoort, deskundige
Barbara van Balen, secretaris

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui Nederland
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	7
1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma	9
2. Organisatie	11
3. Standaard voor onderzoek	13
4. Impact van het onderzoek	15
5. Kwaliteitszorg	18
Bijlagen	21
Bijlage 1 Visitatiecommissie	22
Bijlage 2 Programma visitatie	23
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	24

Conclusies en aanbevelingen

Op 16 december 2019 is het kenniscentrum Vitaliteit En Eigen Regie (VEER) van Hogeschool Leiden gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

Onderzoeksprofiel en -programma

Het kenniscentrum Vitaliteit En Eigen Regie (VEER) is de onderzoekseenheid waarin de lectoraten van de Faculteit Gezondheidszorg zijn verenigd. De titel van het kenniscentrum is richtinggevend voor het onderzoeksprofiel. Het kenniscentrum richt zich op het kennen van, onderzoek doen naar, en het beïnvloeden van factoren die vitaliteit en eigen regie bevorderen en in stand houden. Het perspectief is onderzoek naar beroepsmatig ondersteunen van mensen bij zo zelfstandig mogelijk functioneren in verbinding met anderen.

De lectoraten: Antroposofische Gezondheidszorg, Eigen Regie bij Fysiotherapie en Beweegzorg en Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg hebben ieder een eigen profiel en een onderzoeksprogramma. Het centrum is in de ogen van de commissie in een aantal opzichten nog in wording. Er start in 2020 een mooi project gericht op vitaliteit en eigen regie van studenten van de hogeschool dat gezamenlijk uitgevoerd gaat worden, maar de afstemming tussen kenniscentrum en lectoraten kan nog nader uitgewerkt worden. De commissie beveelt aan om op kenniscentrumniveau te kiezen voor een aantal gezamenlijke inhoudelijke thema's waaraan alle lectoraten vanuit hun eigen unieke expertise een bijdrage leveren. Daarnaast beveelt de commissie aan om het onderzoeksprofiel per lectoraat aan te scherpen en te kiezen voor een profiel dat aansluit bij het kenniscentrum en andere onderdelen af te bouwen. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma als **voldoende**.

Organisatie

Het kenniscentrum wordt geleid door de faculteitsdirecteur, één van de lectoren (bij toerbeurt) en de kwaliteitscoördinator. Vooralsnog zijn de lectoraten organisatie-eenheden met een eigen budget en eigen formatie. De lector geeft leiding aan onderzoek en functioneel aan de onderzoekers en ondersteuners. Een lectoraat heeft meerdere project- of onderzoeksgroepen die bestaan uit docent-

onderzoekers, deskundigen van binnen en buiten de faculteit en studenten.

De commissie vindt dat de lectoraten en het kenniscentrum met de huidige inzet van middelen een beperkte capaciteit hebben. Zij beveelt aan om keuzes te maken, zowel wat betreft de onderzoeksthema's, de vorming van netwerken en samenwerkingsverbanden als de inzet van middelen voor lectoraten en kenniscentrum.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties, als **voldoende**.

Geëxpliciteerde standaard voor onderzoek

Het onderzoek voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden. De aanpak van het onderzoek verloopt volgens de fasen zoals beschreven in de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit. De leden van het kenniscentrum passen in het vakgebied gangbare onderzoeksmethoden, methodologieën en kwaliteitsstandaarden toe. De stappen in het onderzoeksproces zijn controleerbaar. Er wordt op een transparante wijze verslag gedaan van de onderzoeksresultaten.

Het kenniscentrum zal naar het oordeel van de commissie nog meer moeten inzetten op een efficiënte werkwijze voor de beoordeling van de onderzoeksvoorstellen van studenten en een heldere werkwijze voor veilige opslag van onderzoeksgegevens. De commissie beveelt aan om in een volgende fase meer peer review toe te passen en onderschrijft dan ook de plannen om een commissie Kwaliteit Gezondheidsonderzoek op korte termijn in te stellen. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de mate waarin de onderzoeksprocessen in overeenstemming zijn met de geëxpliciteerde standaard, als **voldoende**.

Impact van het onderzoek

De beroepspraktijk is goed verankerd in het onderzoek van de lectoraten. De zichtbaarheid daarvan in vakpublicaties blijft echter wat achter bij de verwachtingen. Maar doordat de lectoraten over grote netwerken en veel samenwerkingsverbanden beschikken, is de impact van het onderzoek op de praktijk waarschijnlijk groter dan aan de hand van producten te zien is.

De instelling van het nieuwe lectoraat Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg zal in de toekomst een grote impact kunnen hebben op het onderwijs en de professionalisering in de Verpleegkunde opleidingen. Ook beide andere lectoraten hebben stevige inbreng in het onderwijs en een goede tot excellente impact op de professionalisering van de opleidingen.

De lectoraten hebben laten zien dat zij ook bijdragen aan kennisontwikkeling, maar deze is voor een deel nog voornamelijk intern gericht. Het bereik en de impact van de ontwikkelde kennis kan naar de mening van de commissie vergroot worden door meer gericht in te zetten op publicaties in vakbladen en in wetenschappelijke tijdschriften en, in meer algemene zin, meer aandacht te besteden aan het breder bekend en toepasbaar maken van ontwikkelde producten in onderzoek. De commissie heeft ook nog geen duidelijk beeld gekregen over het beleid ten aanzien van contractonderwijs en het valorisatiebeleid voor het verder dissemineren van de kennis en kunde opgedaan in de lectoraten.

De commissie ziet veel passie en bevoegenheid bij de lectoren, onderzoekers, studenten en het werkveld en grote *drive* bij de betrokkenen om impact te maken op onderwijs. Het is duidelijk dat de lectoraten veel toevoegen, de verwachting is dat dit ook voor het kenniscentrum zal gaan gelden. De commissie beveelt aan om ook wat betreft werkwijze en aanpak meer samen te werken en denkt hierbij in het bijzonder aan de casestudies, leergemeenschappen en interprofessioneel samenwerken.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **goed**.

Kwaliteitszorg

Het kenniscentrum VEER kan beschikken over een kwaliteitszorgsysteem dat voorziet in een

systematische planning en evaluatie. Dit systeem past binnen het kwaliteitszorgbeleid van de Hogeschool Leiden. Er kan in dit stadium van ontwikkeling nog niet verwezen worden naar uitvoering van de PDCA-cyclus voor het kenniscentrum VEER. De commissie heeft wel gezien dat de activiteiten van de lectoraten systematisch gepland en geëvalueerd worden. De commissie is positief over het plan een commissie Kwaliteit Gezondheidszorg in te stellen. De commissie heeft vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet** aan deze standaard.

Aanbevelingen

Met het oog op de toekomst geeft de commissie volgende suggesties ter overweging:

- Formuleer de doelen en thema's van het kenniscentrum korter en scherper. Scherp het onderzoeksprofiel per lectoraat aan.
- Kies op kenniscentrumniveau voor een aantal gezamenlijke thema's waaraan alle lectoraten vanuit hun eigen expertise samenwerken. Geef bij de onderzoeksthema's een expliciete link aan naar het samenwerkingsproject Vitale Delta.
- Maak, gezien het beperkte budget, keuzes bij de vorming van netwerken en samenwerkingsverbanden, en bij de inzet van middelen voor lectoraten en kenniscentrum.
- Ontwikkel een meerjarenplan waarin wordt aangegeven hoe de bezetting van de projecten van lectoraten en van het kenniscentrum wordt vormgegeven en hoe tussentijds toegekende projecten daarin ingepast worden. Ontwikkel voortgangsplannen met subdoelen en indicatoren.
- Verduidelijk op welke wijze cliënten, patiënten en mantelzorgers betrokken worden bij het onderzoek.
- Betrek meer studenten bij het VEER onderzoek en stimuleer samenwerking tussen de studenten van verschillende opleidingen binnen het VEER kenniscentrum.
- Draag er zorg voor dat het beoordelen van onderzoeksvoorstellen van studenten op een efficiënte manier gebeurt en dat er wordt aangegeven wie deze taak kan uitvoeren.

- Zorg er voor dat de onderzoeksresultaten van het kenniscentrum breder bekend en toepasbaar worden.
- Pas meer peer review toe binnen het kenniscentrum en onderling tussen de betrokken onderzoekers om de kwaliteit van het onderzoek verder te verhogen.
- Expliciteer hoe het professionaliseringsbeleid van docenten wordt vormgegeven en besteed daarin aandacht aan promotiebeleid en aan postdocbeleid.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, februari 2020,

Raoul van Aalst
Voorzitter

Barbara van Balen
Secretaris

Inleiding

Hogeschool Leiden heeft als kerntaken het verzorgen van hoger onderwijs en het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De Hogeschool Leiden zet in op intensieve samenwerking tussen lectoraten en bundeling van onderzoekscapaciteit in (inter)facultaire kenniscentra. Elke kenniscentrum van de Hogeschool is direct verbonden aan de opleidingen van een faculteit. Het kenniscentrum Vitaliteit En Eigen Regie is verbonden aan de Faculteit Gezondheidszorg. De Hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven het onderzoek van het kenniscentrum te visiteren in samenwerking met een onafhankelijke deskundige commissie. Dit rapport is een verslag van de beoordeling door de betreffende commissie volgens het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2021 van de Vereniging van Hogescholen. Het verslag volgt de vijf standaarden van het protocol en maakt gebruik van de informatie zoals beschreven in het zelfevaluatierapport van het kenniscentrum.

De instelling

Hogeschool Leiden heeft als kerntaken het verzorgen van hoger onderwijs en het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De hogeschool verzorgt voltijdse, deeltijdse en duale bachelor- en masteropleidingen en associate degree opleidingen op het gebied van zorg, sociaal werk, toegepaste psychologie, management en bedrijf, life science & technology, recht en onderwijs. De opleidingen worden aangeboden door vijf faculteiten: faculteit Educatie, faculteit Gezondheidszorg, faculteit Management en Bedrijf, faculteit Science and Technology en faculteit Sociaal Werk en Toegepaste Psychologie.

Iedere faculteit biedt een of meer opleidingen aan die inhoudelijk aan elkaar verwant zijn. Binnen de faculteiten wordt praktijkgericht onderzoek verricht. Dit onderzoek, dat plaatsvindt binnen de lectoraten, staat ten dienste van het onderwijs en de ontwikkeling van de beroepspraktijk. Hogeschool Leiden heeft ruim twintig lectoraten. De hogeschool zet in op intensieve samenwerking tussen lectoraten en bundeling van onderzoekscapaciteit in (inter)facultaire kenniscentra. Elke kenniscentrum van de hogeschool is direct verbonden aan de opleidingen van een faculteit.

Het kenniscentrum Vitaliteit En Eigen Regie

De Faculteit Gezondheidszorg had tot 2019 drie lectoraten: het lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg (AG), het lectoraat Eigen Regie bij

Fysiotherapie en Beweegzorg (ERFB) en het lectoraat Sociale Innovatie en Ondernemerschap (SIO). In januari 2019 is het lectoraat SIO ondergebracht bij de faculteit Sociaal Werk & Toegepaste Psychologie. Aan de opleiding Verpleegkunde en de masteropleiding Advanced Nursing Practice was nog geen lectoraat verbonden. Na verkenningen is in 2018 een keuze gemaakt voor twee lectoraten. Voor het lectoraat Intramuraal Ouderzorg is in april 2019 met Marente als partner een lector aangesteld. Voor Verpleegkundig Leiderschap is de verwachting dat in januari 2020 met Alrijne als medefinancier een lector kan worden aangesteld.

Het kenniscentrum VEER is de onderzoekseenheid waarin de drie, later vier lectoraten van de Faculteit Gezondheidszorg zijn gepositioneerd. Het budget van het kenniscentrum is de basisfinanciering voor lectoren, een acquireur en ondersteuners.

VEER heeft een gezamenlijk onderzoeksprogramma. Dit programma is gericht op het inzicht krijgen in en het verbeteren van de vitaliteit en de eigen regie van specifieke doelgroepen. Er is een 'denk- en innovatietank' (DIT) ingesteld om te zorgen voor gedegen articulatie en bevordering van de betrokkenheid van studenten. Het onderzoek zal zich richten op het ondersteunen, bevorderen van de vitaliteit van studenten binnen de context van de Hogeschool Leiden.

De visitatie

Hogeschool heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven de onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de onderzoeksgroep een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de onderzoeksgroep heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

De visitatie heeft op 16 december 2019 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de onderzoeksgroep in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

1. Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Het kenniscentrum VEER is een onderzoekseenheid waarin drie en in januari 2020 mogelijk vier lectoraten verenigd zijn. De titel Vitaliteit En Eigen Regie is richtinggevend voor het onderzoeksprofiel. Het kenniscentrum richt zich op het kennen van, onderzoek doen naar en het beïnvloeden van factoren die vitaliteit en eigen regie bevorderen en in stand houden. Het perspectief is onderzoek naar beroepsmatig ondersteunen van mensen bij zo zelfstandig mogelijk functioneren in verbinding met anderen.

Het centrum is in de ogen van de commissie in een aantal opzichten nog in wording. Er start in 2020 een mooi project gericht op vitaliteit van studenten van de hogeschool dat gezamenlijk uitgevoerd gaat worden, maar de afstemming tussen kenniscentrum en lectoraten kan nog nader uitgewerkt worden. De commissie beveelt aan om op kenniscentrumniveau te kiezen voor een aantal gezamenlijke inhoudelijke thema's waaraan alle lectoraten vanuit hun eigen expertise samenwerken en een bijdrage leveren. Daarnaast beveelt de commissie aan om het onderzoeksprofiel per lectoraat aan te scherpen. De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

In het instellingsplan van de Hogeschool Leiden is aangegeven dat onderzoek ten dienste staat van onderwijs en ontwikkeling van de beroepspraktijk. De hogeschool is bedoeld om beroepskrachten op te leiden die beschikken over vak-kennis en generieke vaardigheden. Zij doet dit in een omgeving, een leergemeenschap waar studenten, docenten, lectoren, onderzoekers en professionals uit het werkveld samen leren, onderzoeken en innoveren door te werken aan actuele vraagstukken uit de beroepspraktijk. Met die uitgangspunten is elk lectoraat en elk kenniscentrum direct verbonden aan de opleidingen van de faculteit.

Het kenniscentrum VEER is een onderzoekseenheid waarin drie en in januari 2020 mogelijk vier lectoraten verenigd zijn. De titel Vitaliteit En Eigen Regie is richtinggevend voor het onderzoeksprofiel. Vitaliteit verwijst naar energie, mentale veerkracht en motivatie. Eigen regie is het organiseren of coördineren van het eigen leven (met professionele – betaalde – zorg) met als doel eigen leven te controleren. Het kenniscentrum richt zich op het kennen van, onderzoek doen naar en het

beïnvloeden van factoren die vitaliteit en eigen regie bevorderen en in stand houden. Het perspectief is onderzoek naar beroepsmatig ondersteunen van mensen bij zo zelfstandig mogelijk functioneren in verbinding met anderen.

Er zijn verschillende redenen waarom de keuze voor deze richting is gemaakt. De context is dat de maatschappij vergrijsst en ontgroent, waardoor voor de zorg een complexe multidisciplinaire aanpak vereist wordt om te zorgen dat burgers vitaal blijven en vitaler worden. Door de bundeling van de lectoraten in het kenniscentrum is het mogelijk om met gezamenlijke aanpak genoeg tools te ontwikkelen om vitaliteit en eigen regie te ondersteunen. In eerste instantie is de doelgroep van het onderzoeksproject de eigen studenten. Het kenniscentrum denkt daarmee een dubbelslag te kunnen maken: door bij te dragen aan de vitaliteit van de studenten tijdens de studie, kunnen deze als ze afgestudeerd zijn de ervaring als beroepskrachten inzetten. Dit onderzoeksproject sluit aan bij het project Vitale Delta waar de lectoren van de Faculteit en de lector Sociale Innovatie en Ondernemerschap van de faculteit Sociaal Werk en Toegepaste Psychologie samen werken met lectoren van drie andere

hogescholen aan het hbo-deel van Medical Delta. De werkpakketten waar de lectoren voor verantwoordelijk zijn omvatten de thema's Fysiek Vitaal, Zelf vitaal/ mentaal vitaal, Sociaal Vitaal en Ondersteund Vitaal.

Naast dit gezamenlijke project hebben de lectoraten hun eigen projecten en eigen onderzoek. De faculteit verwacht dat in de komende jaren een verschuiving te zien valt waarbij de gezamenlijke prestaties van het kenniscentrum meer in evenwicht zullen zijn met die van de lectoraten. De faculteit streeft ernaar dat er binnen VEER meer gezamenlijke projecten uitgevoerd worden, naast projecten binnen een lectoraat.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het kenniscentrum een relevant en uitdagend onderzoeksprofiel heeft geformuleerd door de focus op vitaliteit en eigen regie. De uitwerking van dit profiel is op hoofdlijnen helder maar de uitwerking in thema's is nog veel te breed en te omvangrijk. De lectoraten hebben ieder een onderzoeksprofiel en -programma, maar de commissie denkt dat ook daarin keuzes gemaakt moeten worden.

Het centrum is in de ogen van de commissie in een aantal opzichten nog in wording. Er start in

2020 een mooi project gericht op vitaliteit van studenten van de hogeschool dat gezamenlijk uitgevoerd gaat worden, maar de afstemming tussen kenniscentrum en lectoraten kan nog nader uitgewerkt worden. De commissie beveelt aan om op kenniscentrum niveau te kiezen voor een aantal thema's waaraan alle lectoraten vanuit hun eigen expertise samenwerken. De doelen en thema's van het kenniscentrum kunnen volgens de commissie korter en scherper geformuleerd worden, zodat er voortgangsplannen gemaakt kunnen worden met subdoelen en indicatoren.

Daarnaast beveelt de commissie aan om het onderzoeksprofiel per lectoraat aan te scherpen. Het profiel van het lectoraat Antroposofische gezondheidszorg is nu heel breed met vier thema's en programmalijnen per thema. De commissie denkt dat het goed is, ook gezien het beperkte budget, om daarin keuzes te maken. De scope van het lectoraat Eigen Regie is helderder. Verder beveelt de commissie aan om bij de thema's een expliciete link te maken naar het samenwerkingsproject Vitale Delta.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie deze standaard als **volgende**.

2. Organisatie

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

VEER is het kenniscentrum van de faculteit Gezondheidszorg, dat de lectoraten van de faculteit Gezondheidszorg verenigt. Het budget voor het kenniscentrum is de basisfinanciering voor lectoren. Het centrum wordt geleid door de faculteitsdirecteur, één van de lectoren (bij toerbeurt) en de kwaliteitscoördinator. Vooralnog zijn de lectoraten organisatie-eenheden met een eigen budget en eigen formatie. De lector geeft functioneel leiding aan onderzoek en aan de onderzoekers en ondersteuners. Een lectoraat heeft meerdere project- of onderzoeksgroepen die bestaan uit docent-onderzoekers, deskundigen van binnen en buiten de faculteit en studenten.

De huidige organisatievorm van het kenniscentrum past bij de fase van ontwikkeling, maar de commissie vindt dat de inzet van middelen voor de lectoraten en daarmee ook voor het kenniscentrum beperkt is. Zij beveelt aan om keuzes te maken, zowel wat betreft de onderzoeksthema's, de vorming van netwerken en samenwerkingsverbanden, als de inzet van middelen voor lectoraten en kenniscentrum. Naast de inzet per lectoraat zal er budget en personeel ingezet moeten worden voor de uitvoering van het onderzoek van het kenniscentrum VEER.

De commissie beveelt aan om een meerjarenplan te ontwikkelen waarin wordt aangegeven hoe de bezetting van de projecten van lectoraten en van het kenniscentrum wordt vormgegeven en hoe tussentijds toegekende projecten daarin ingepast worden.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

Organisatie

Het kenniscentrum VEER wordt gevormd door de drie lectoraten van de faculteit Gezondheidszorg. Het wordt geleid door de faculteitsdirecteur, één van de lectoren (bij toerbeurt) en de kwaliteitscoördinator.

De lectoraten zijn organisatie-eenheden onder leiding van een lector met een eigen kostenplaats. Het lectoraat wordt gevormd door een lector, een lectoraatsteam en een representatieve groep (kenniskring, referentiegroep, curatorium). Het lectoraat wordt decentraal door een secretariaat en een acquisiteur en centraal door diensten ondersteund.

De lector geeft leiding aan onderzoek en functioneel aan de onderzoekers en ondersteuners van

het lectoraat. Een lectoraat heeft meerdere project- of onderzoeksgroepen die bestaan uit docent-onderzoekers, deskundigen van binnen en buiten de faculteit en studenten.

Personeel

De personele bezetting is in de kritische reflectie weergegeven per lectoraat.

Lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg (AG) heeft 1 lector, 4 docenten en andere onderzoekers en 2 promovendi (2,44 fte) en 0,8 fte ondersteuning. Totaal budget k€510.

Lectoraat Eigen Regie bij Fysiotherapie en Bewegzorg (ERFB) heeft 1 lector en 4 docenten en andere onderzoekers (1,99 fte) en 0,33 ondersteuning. Totaal budget k€160.

Het lectoraat Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg (VIO) heeft 1 lector, 4 docenten en andere onderzoekers (1,7 fte) en 0,4 ondersteuning. Totaal budget k€175.

Tijdens de visitatie gaf de directeur van de faculteit aan dat k€100 externe middelen per lectoraat per jaar een mooie taakstelling is. Daarboven wordt het lastig om te voldoen aan de matchingeisen van subsidiegevers.

Samenwerkingsverbanden

In de kritische reflectie presenteren de lectoraten de samenwerkingsprojecten en samenwerkingsverbanden per lectoraat. Er zijn samenwerkingsverbanden met lectoren van de faculteit SW&TP en met het lectoraat Genomics van het kenniscentrum Leiden Centre for Applied Bioscience, samenwerking met de Haagse Hogeschool op het terrein van zorgtechnologie en samenwerking binnen Vitale Delta met andere hogescholen.

Daarnaast zijn er nog veel samenwerkingsverbanden die verbonden zijn aan projecten en wordt er door de lectoraten deelgenomen aan professionele platforms en netwerken.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de wijze waarop het kenniscentrum nu is georganiseerd past bij de fase van ontwikkeling. De commissie ziet een aantal positieve aspecten en een aantal aspecten die nog nader ontwikkeld kunnen worden. Ze vindt het positief dat een representatieve groep als curatorium of kenniskring is betrokken bij de lectoraten, maar het is niet helemaal helder hoe deze representatieve groep samengesteld wordt en wie wat doet en onder welke voorwaarden.

Ze vindt het ook positief dat er voor de lectoraten een acquisiteur is aangesteld en heeft begrepen dat daar een grote ondersteuning van wordt verwacht bij het genereren van externe middelen.

De commissie vindt de omvang van de middelen beperkt, dat geldt voor de lectoraten en voor het kenniscentrum als geheel. De docenten hebben

veelal een dag voor hun onderzoek. Tijdens de visitatie gaven enkelen van hen aan hoge werkdruk te ervaren.

Naast de inzet per lectoraat zal er budget en personeel ingezet moeten worden voor de uitvoering van het onderzoek van het kenniscentrum VEER. De commissie heeft begrepen dat de financiering van VEER uit de bestaande budgetten moet komen en vraagt zich af welke keuzes daarvoor gemaakt worden en welke gevolgen dat zal hebben voor de lopende onderzoeken. Gezien de beperkte eerste geldstroommiddelen is het volgens de commissie belangrijk om keuzes te maken en efficiënt samen te werken.

Het viel de commissie op dat in de kritische reflectie alleen jaargrotingen zijn opgenomen. Zij heeft geen inzicht gekregen in de meerjarenplanning. De commissie beveelt aan om een meerjarenplan te ontwikkelen waarin wordt aangegeven hoe de bezetting van de projecten van lectoraten en van het kenniscentrum wordt vormgegeven en hoe tussentijds toegekende projecten daarin ingepast worden.

De lectoren beschikken over een uitgebreid netwerk binnen en buiten de hogeschool, terwijl daarnaast de relatie met het onderwijs in de opleidingen van de faculteit stevig is. Het is de commissie echter niet duidelijk geworden op welke wijze cliënten, patiënten en mantelzorgers betrokken worden bij het onderzoek. Zij adviseert dit te verduidelijken. Gezien de beperkte middelen adviseert de commissie om keuzes te maken bij het vormen van netwerken en samenwerkingsverbanden. Met de huidige omvang van de lectoraten kan maar een beperkt netwerk optimaal bediend worden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **voldoende**.

3. Standaard voor onderzoek

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek

Het onderzoek in het kenniscentrum VEER voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden. De commissie heeft gezien dat de aanpak van het onderzoek verloopt volgens de fasen zoals beschreven in de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit. De leden van het kenniscentrum passen in het vakgebied gangbare onderzoeksmethoden, methodologieën en kwaliteitsstandaarden toe. De stappen in het onderzoeksproces zijn controleerbaar. Er wordt op een transparante wijze verslag gedaan van de onderzoeksresultaten.

Het kenniscentrum heeft stappen gezet in de kwaliteitsborging van de onderzoeksopzetten en onderzoeksuitvoering, maar zal naar het oordeel van de commissie nog meer moeten inzetten op een efficiënte werkwijze voor de beoordeling van de onderzoeksvoorstellen van studenten en een heldere werkwijze en borging voor veilige opslag van onderzoeksgegevens. De commissie beveelt aan om in een volgende fase meer peer review toe te passen en onderschrijft dan ook de plannen om een commissie Kwaliteit Gezondheidsonderzoek in te stellen.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

De lectoraten van het kenniscentrum VEER onderschrijven de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit 2018 en committeren zich aan de principes en normen voor goede onderzoekspraktijken die daarin beschreven staan. Het kenniscentrum hecht er veel belang aan om integer en zorgvuldig met (vertrouwelijke) onderzoeksgegevens om te gaan. De primaire verantwoordelijkheid voor het naleven van de gedragscode ligt bij de lectoren en docentonderzoekers.

Bij de start van het onderzoek stelt de hoofdonderzoeker een onderzoeksplan op en hanteert daarbij de criteria die zijn beschreven in de gedragscode. Het onderzoek dient relevant te zijn voor de beroepspraktijk en/of betekenisvol voor de maatschappij. Het dient zorgvuldig methodologisch onderbouwd te zijn en ethisch verantwoord. De verzamelde gegevens zijn controleerbaar en geschikt voor hergebruik.

In het onderzoeksverslag staan de opzet, methodische grondslag en relevantie van het onderzoek

beschreven en de interpretatie van de bevindingen is helder onderbouwd. Voordat publicatie plaatsvindt, leest de lector als laatste het verslag en beoordeelt de kwaliteit. Onderzoekers vragen zo nodig advies aan externe deskundigen.

Als onderdeel van de eindevaluatie vindt een bespreking plaats met de onderzoeksgroep en betrokkenen over hoe de resultaten kunnen doorwerken in het onderwijs en werkveld, en welke vervolgvragen er liggen om verder uit te werken. Het merendeel van de publicaties van de lectoraten ondergaan een peer review.

Bij opzet en publicatie van het onderzoek maken de onderzoekers gebruik van de internationaal gehanteerde richtlijnen en standaarden. Resultaten worden beschikbaar gesteld via publicaties, interviews in diverse media. Van alle publicaties worden open access versies geplaatst in de HBO-kennisbank.

Het kenniscentrum streeft ernaar om een kwaliteitscheck in te bouwen op de onderzoeks-

voorstellen om zeker te stellen dat deze voldoen aan de vereisten. Om dat te realiseren zal een commissie Kwaliteit Gezondheidsonderzoek ingesteld worden. Deze commissie zal gaan adviseren over onderzoeksvorstellen van lectoren, promovendi en postdocs, bijdragen aan handleidingen om onderzoeksvorstellen van studenten te beoordelen en bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van docentonderzoekers. De commissie zal onderzoeksvorstellen gaan beoordelen op relevantie voor de beroepspraktijk, methodologische grondslag en ethische verantwoording.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het onderzoek voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden. De commissie heeft gelezen dat de aanpak van het onderzoek verloopt volgens de fasen zoals beschreven in de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit, maar geconstateerd dat de gedragscode nog niet volledig is geïmplementeerd en geborgd in processen.

De leden van het kenniscentrum passen in het vakgebied gangbare onderzoeksmethoden, methodologieën en kwaliteitsstandaarden toe. De stappen in het onderzoeksproces zijn controleerbaar. Er wordt op een transparante wijze verslag gedaan van de onderzoeksresultaten. Het is nog niet op uniforme wijze geregeld waar

onderzoeksgegevens beveiligd worden opgeslagen. Dit verdient volgens de commissie, ook in het licht van bijvoorbeeld AVG-wetgeving, specifieke aandacht.

De commissie beveelt aan er zorg voor te dragen dat het beoordelen van onderzoeksvorstellen van studenten op een efficiënte manier gebeurt en dat er wordt aangegeven wie deze taak kan uitvoeren. Lectoraten kunnen dit gezien hun kleine omvang en capaciteit niet alleen bewaken.

De commissie beveelt aan om in een volgende fase van ontwikkeling van het kenniscentrum meer peer review toe te passen en benadrukt het belang en de urgentie van de plannen om een commissie Kwaliteit Gezondheidsonderzoek in te stellen.

Hoewel er nog verschillende stappen genomen moeten worden om de processen zo in te richten dat geborgd is dat alle onderzoeken voldoen aan de standaarden voor onderzoek, heeft de commissie er wel vertrouwen in gekregen dat de lectoraten zorgvuldig met data omgaan, en ethisch verantwoord onderzoek uitvoeren.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie deze standaard als **voldoende**.

4. Impact van het onderzoek

Standaard 4: De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- *de beroepspraktijk en de samenleving;*
- *onderwijs en professionalisering;*
- *kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.*

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden

De beroepspraktijk is goed verankerd in het onderzoek van de lectoraten. Doordat de lectoraten over grote netwerken en veel samenwerkingsverbanden beschikken, is de impact van het onderzoek op de praktijk groot.

De instelling van het nieuwe lectoraat Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg is een positieve ontwikkeling die impact zal hebben op het onderwijs en de professionalisering in de Verpleegkunde opleidingen. Ook beide andere lectoraten hebben stevige inbreng in het onderwijs en een goede tot excellente impact op de professionalisering van de opleidingen. De lectoraten hebben laten zien dat zij ook bijdragen aan kennisontwikkeling, maar deze is voor een deel nog intern gericht. Het bereik en de impact van de ontwikkelde kennis kan naar de mening van de commissie vergroot worden door meer zorg te dragen voor de verduurzaming van ontwikkelde producten en valorisatie.

De commissie ziet veel passie en bevoegenheid bij de lectoren, onderzoekers, studenten en het werkveld en grote *drive* bij de betrokkenen om impact te maken op onderwijs. Het is duidelijk dat de lectoraten veel toevoegen, de verwachting is dat dit ook voor het kenniscentrum VEER zal gaan gelden.

De commissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie deze standaard als **voldoende**.

Bevindingen

Beroepspraktijk en samenleving

De lectoraten presenteren in de kritische reflectie een overzicht van de gerealiseerde producten. Voor de impact van het onderzoek op beroepspraktijk en samenleving worden per lectoraat diverse voorbeelden gepresenteerd.

Het lectoraat AG geeft aan in 2018 9 publicaties in vakbladen gerealiseerd te hebben en 30 presentaties op symposia en congressen gehouden te hebben. (Met 2,44 fte)

Het lectoraat ERFB beschrijft de bijdrage van het lectoraat aan samenwerkingsverbanden, zoals Vitale Delta, Medical Delta, National eHealth Living Lab. Dit lectoraat heeft in 2018 2 publicaties gerealiseerd en 12 presentaties. Het aantal publicaties dat in 2019 is gerealiseerd is 6, waarvan 2 specifiek op de beroepspraktijk zijn gericht.

Het Lectoraat Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg is in 2019 gestart met vraagarticulatie.

Onderwijs en professionalisering

Het lectoraat AG heeft een bijdrage geleverd aan de onderzoeksleerlijn case reports vaktherapie, aan praktijkonderzoek vaktherapie projecten, aan de minor Andere kijk op gezondheid en aan praktijkonderzoek Fysiotherapie projecten.

Het lectoraat ERFB werkt samen met De Haagse Hogeschool en Basalt Revalidatie in het RAAK PRO-project Fast@Home aan het gebruik van zorgtechnologie ter ondersteuning van het revalidatieproces bij CVA patiënten. De resultaten van dit project worden vertaald naar onderwijsmodulen 'Technologie in het onderwijs'. Het lectoraat start tevens samen met de opleiding Fysiotherapie de master Fysiotherapie en Wijkgericht be- weegzorg. De lector is voorzitter van de

curriculumcommissie Fysiotherapie. Verder is het lectoraat betrokken bij de formulering en begeleiding van onderzoekopdrachten van studenten.

Het lectoraat VIO zet in op het leren van elkaar in leergemeenschappen. De lector is betrokken bij de ontwikkeling en de uitvoering van de nieuwe minor Ouderenzorg. Binnen de minor is de leerform leergemeenschappen ingezet. Voor derdejaarsstudenten heeft het lectoraat opdrachten geformuleerd voor de afstudeeropdracht beroepssituatie 14 van de opleiding Verpleegkunde.

Kennisontwikkeling binnen het domein

Binnen het lectoraat AG vinden twee promotieonderzoeken plaats die beide in de eindfase zitten. Het lectoraat heeft verder meegewerkt aan een systematische review naar de veiligheid en effecten van CAM (Complementary & Alternative Medicine) behandeling voor bovenste luchtweginfecties en er is meegewerkt aan een artikel voor een wetenschappelijk tijdschrift over de mogelijke bijdragen van CAM en IM (Integrative Medicine) aan het reduceren van antibioticagebruik.

Het lectoraat ERFB rapporteert dat het aantal (inter)nationale publicaties laag ligt, de focus ligt op onderwijs, in de vorm van praktijkgericht onderzoek en curriculumontwikkeling. RAAK-SIA verleende onlangs een postdocsubsidie aan het lectoraat voor de ontwikkeling van een meetmethode om de relatie tussen denk- en doenvermogen ten aanzien van bewegen in kaart te brengen. Hier worden nationale publicaties van verwacht. Het lectoraat Eigen Regie wil heel graag een promovendus binnen het lectoraat aanstellen om op die manier meer diepgang in het onderzoek te krijgen.

Overwegingen

De commissie heeft kennisgenomen van de resultaten die de lectoraten die het kenniscentrum vormen hebben bereikt op het gebied van relevantie voor beroepspraktijk en samenleving, onderwijs en professionalisering en kennisontwikkeling in het domein en is van oordeel dat de impact

van het onderzoek van de lectoraten goed is met veel potentie voor het kenniscentrum. De beroepspraktijk is goed verankerd in het onderzoek van de lectoraten. Doordat de lectoraten beide over grote netwerken en veel samenwerkingsverbanden beschikken is de impact van het onderzoek op de praktijk groot.

De instelling van het nieuwe lectoraat Verpleegkundige Intramurale Ouderenzorg samen met Marente vindt de commissie een positieve ontwikkeling die impact zal hebben op het onderwijs en de professionalisering in de Verpleegkunde opleidingen. Ook beide andere lectoraten hebben stevige inbreng in het onderwijs en een goede tot excellente impact op de professionalisering van de opleidingen. De directe betrokkenheid van de lector ERFB bij de curriculumontwikkeling van de opleiding Fysiotherapie wordt door de commissie als een pluspunt gezien. Aan de andere kant vormt de beperkte tijd en inzetbaarheid van de lector ook een risico. Het zou mooi zijn als hoofd- en senior docentonderzoekers deze taak op termijn kunnen overnemen.

De lectoraten hebben laten zien dat zij ook bijdragen aan kennisontwikkeling; volgens de commissie is deze kennisontwikkeling echter nog voornamelijk intern op het lectoraat en de verwante opleidingen gericht. Het bereik en de impact van de ontwikkelde kennis kan naar de mening van de commissie vergroot worden door meer gericht in te zetten op publicaties in vakbladen en in wetenschappelijke tijdschriften en vooral ook op het verduurzamen van de ontwikkelde producten en zo de doelgroepen van de kennisdeling te verbreden.

Het aantal presentaties, in het bijzonder van het lectoraat AG, vindt de commissie gezien de omvang van het lectoraat erg veel. Ze vraagt zich af of andere vormen van disseminatie niet tijdsefficiënter is. De commissie heeft geen duidelijk beeld gekregen over het beleid ten aanzien van contractonderwijs en het valorisatiebeleid voor het verder dissemineren van de kennis en kunde opgedaan in de lectoraten.

Verder heeft de commissie geen expliciet beeld gekregen van het professionaliserings- en personeelsbeleid met betrekking tot de wisselwerking onderwijs-onderzoek. Ze beveelt aan te expliciteren hoe het professionaliseringsbeleid wordt vormgegeven en daarin aandacht te schenken aan promotiebeleid en aan postdocbeleid.

De commissie heeft de indruk gekregen dat de organisatie van de verbinding tussen onderwijs en onderzoek binnen elk lectoraat op eigen wijze gebeurt. Het zou goed zijn als de lectoraten hierin gaan samenwerken en van elkaar leren. Daarbij kan gedacht worden aan leergemeenschappen en interne en externe livinglabs of leerwerkplaatsen waar onderzoek gedaan wordt en studenten

actief zijn. Er kan ook gedacht worden aan aansluiting bij de werkwijze van het project vitaliteit en eigen regie gericht op de eigen studenten.

De commissie ziet veel passie en bevologenheid bij de lectoren, onderzoekers, studenten en het werkveld en grote *drive* bij de betrokkenen om impact te maken op onderwijs. Het is duidelijk dat de lectoraten veel toevoegen, de verwachting is dat dit ook voor het kenniscentrum zal gaan gelden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, oordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

5. Kwaliteitszorg

Standaard 5: De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Het kenniscentrum VEER kan beschikken over een kwaliteitszorgsysteem dat voorziet in een systematische planning en evaluatie. Dit systeem past binnen het kwaliteitszorgbeleid van de Hogeschool Leiden. Er kan in dit stadium van ontwikkeling nog niet verwezen worden naar uitvoering van de PDCAcyclus voor het centrum. De commissie heeft wel gezien dat de activiteiten van de lectoraten systematisch gepland en geëvalueerd worden. Er kan vanuit gegaan worden dat deze systematiek ook voor het kenniscentrum toegepast zal gaan worden. Zoals aangegeven onder standaard 3 is de commissie positief over het plan een commissie Kwaliteit Gezondheidszorg in te stellen en beveelt een implementatie op korte termijn aan. Deze overwegingen in ogenschouw nemend, heeft de commissie vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet** aan deze standaard.

Bevindingen

De kwaliteitszorg op hogeschoolniveau staat beschreven in de 'Notitie kwaliteitszorg onderwijs en onderzoek bij Hogeschool Leiden' oktober 2018. Op faculteitsniveau is er het 'Handboek kwaliteitszorg faculteit Gezondheidszorg 2018'. Voor de lectoraten is er het 'Handboek kwaliteitszorg lectoraten GZ' uit 2016.

De faculteit stelt tweejaarlijks een faculteitsplan op gebaseerd op de werkplannen van de opleidingen en aansluitend bij het instellingsplan van de Hogeschool Leiden. De lector maakt in gesprek met de opleidingsmanager keuzes en stelt jaarlijks een werkplan op in overleg met de medewerkers van het lectoraat, een referentiegroep en het management van de faculteit. Lectors, docent-onderzoekers en studenten voeren het onderzoek en de overige activiteiten volgens werkplan uit. De lectoren bespreken de voortgang met de betrokkenen en op faculteitsniveau met de faculteitsdirecteur VEER. Op hogeschoolniveau maakt onderzoek deel uit van de triaalgesprekken tussen directeur en College van Bestuur.

Voor de evaluatie van het onderzoek zetten de lectoren verschillende instrumenten in: peer review van publicaties, jaarlijkse rapportage van kwalitatieve gegevens ten behoeve van de landelijke brancherapportage praktijkgericht onderzoek van de Vereniging Hogescholen, evaluaties

door studenten, visitatierapporten en waardering gemeten bij betrokken. Op basis van de reflectie over het afgelopen jaar maken de lectoren een nieuw werkplan.

Zoals onder standaard 3 is beschreven is het de bedoeling dat er een commissie Kwaliteit Gezondheidszorg ingesteld wordt die zal adviseren over de kwaliteit van onderzoeksvoorstellen en de uitvoering van het onderzoek.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het kenniscentrum kan beschikken over een kwaliteitszorgsysteem dat voorziet in een systematische planning en evaluatie van de activiteiten van het centrum. Er kan gezien het stadium van ontwikkeling van het kenniscentrum VEER nog niet verwezen worden naar uitvoering van de PDCAcyclus voor het centrum. De commissie heeft wel gezien dat de activiteiten van de lectoraten systematisch gepland en geëvalueerd worden. Maar ook dat hier nog enkele zaken op korte termijn geregeld moeten worden, zoals het implementeren van een werkwijze voor beveiligde data opslag.

De commissie gaat er van uit dat de planning- en evaluatiesystematiek ook voor het kenniscentrum toegepast zal gaan worden. Zoals aangegeven onder standaard 3 is de commissie positief over

het plan een commissie Kwaliteit Gezondheidszorg in te stellen.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, heeft de commissie vastgesteld dat het kenniscentrum **voldoet** aan deze standaard.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Naam panellid (incl. titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1-3 zinnen)
Drs. Raoul van Aalst	voorzitter
Prof.dr. Sandra Beurskens	Lector Hogeschool Zuyd Bijzonder hoogleraar, Huisartsgeneeskunde, School for Public Health and Prim Care, Fac. Health, Medicine and Life Sciences, Universiteit Maastricht
Dr. Laurien Hakvoort	Senior research fellow muziektherapie ArtEZ, docent master muziektherapie ArtEZ en bestuurslid kennisinnovatie NVVMT

De commissie werd bijgestaan door dr. Barbara van Balen, extern secretaris.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ondertekend.

Bijlage 2 Programma visitatie

16 december 2019

11.00 – 12.30 uur	Vorbereiding door commissie en lunch.
12.30 – 13.15 uur	Kennismaking en korte presentatie door kenniscentrum VEER: lectoren en management.
13.30 – 14.45 uur	Eerste gespreksronde. Gespreksthema: onderzoeksprofiel en gekozen ordeningsmodellen, met: werkveld, studenten, docent-onderzoekers, lectoren, stafleden, en management.
15.00 – 16.15 uur	Tweede gespreksronde. Gespreksthema: Organisatie, impact en verbinding onderwijs & onderzoek, met: werkveld, studenten, docent-onderzoekers, lectoren, stafleden, en management.
16.15 – 17.30 uur	Intern overleg commissie.
17.30 – 18.00 uur	Terugkoppeling.

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Kritische reflectie Kenniscentrum VEER
- Zelfevaluatie-rapport 2018 en werkplan 2019 Lectoraat Eigen Regie bij Fysiotherapie en Beweging
- Zelfevaluatie-rapport 2018 en werkplan 2019 Lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg
- Selectie onderzoeksproducten
- Instellingsplan Hogeschool Leiden 2017-2022
- Jaarverslag Hogeschool Leiden 2018
- Beleid praktijkgericht onderzoek HL 2018
- Kwaliteitszorg Onderwijs en Onderzoek bij Hogeschool Leiden

